

Krmíčková, Helena

Edice písemností středověké univerzity. Monumenta historica Universitatis Pragensis

In: Krmíčková, Helena. *Edice středověkého diplomatického materiálu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014, pp. 82-84

ISBN 978-80-210-6999-2; ISBN 978-80-210-7002-8 (online : Mobipocket)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/130575>

Access Date: 19. 03. 2025

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

15 Edice písemností středověké univerzity. Monumenta historica Universitatis Pragensis

Z úředních písemností středověké pražské univerzity se do nové doby slušně dochoval listinný fond, z úředních knih však zůstalo pouhé torzo v podobě dvou matrik (děkanská kniha artistické fakulty a matrika právnické univerzity) a rukopisů s univerzitními statuty. Část listin, úředních knih a spisů včetně obou matrik však byla na konci II. světové války při přesunu německé univerzity do Innsbrucku odvezena z Prahy a od té doby je nezvěstná. O to větší cenu má ediční řada *Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis*, která byla připravena profesory filozofické fakulty v letech 1830–1848 v souvislosti s výročím 500 let trvání univerzity. Václav Vojtíšek, před II. světovou válkou inspektor Archivu Univerzity Karlovy, sice preventivně nechal obě matriky ofotografovat ještě předtím, než Archiv Univerzity Karlovy po uzavření českých vysokých škol převzala německá univerzita, část z takto vytvořených aktofot (negativně vytvořené fotografie) však není natolik kvalitní, aby vyřadila starou edici z užívání.

Ediční řadou *Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis* byla zpřístupněna děkanská kniha artistické fakulty z let 1367–1585, matrika právnické univerzity z let 1372–1418, univerzitní diplomatář a univerzitní statuta. *Monumenta* byla rozdělena do tří dílů, z nichž první, dvousvazkový, obsahující děkanskou knihu artistické fakulty, vyšel v letech 1830 a 1832 bez udání editorů na titulním listu, v závěru druhého svazku jsou však uvedeni Antonín Spirke,¹⁰⁷ Antonín Dittrich,¹⁰⁸ Josef Jungmann¹⁰⁹ a Ladislav Jandera,¹¹⁰ kteří pracovali s pomocí Františka Palackého,

107 Antonín Ferdinand Spirke (1787–1847) profesor italské řeči a literatury na pražské univerzitě, bibliotékař pražské Univerzitní knihovny.

108 Antonín Dittrich OCist (1786–1849) profesor na Akademickém gymnáziu v Praze, vyučoval teologii na filozofické fakultě pražské univerzity.

109 Josef Jungmann (1773–1847) literární historik, jazykovědec, básník, překladatel, profesor na Akademickém gymnáziu v Praze, děkan filozofické fakulty a rektor pražské univerzity. Srov. SAK, Robert: *Josef Jungmann. Život obrozence*. Praha 2007 (Velké postavy českých dějin 8).

110 Josef Ladislav Jandera OPraem (1776–1857) profesor matematiky na pražské univerzitě se zájmem o regionální dějiny.

Maxmiliána Millauera (1784–1840) a Václava Hanky (1791–1861). Rovněž II. díl byl rozdělen do dvou svazků. První svazek, vydaný roku 1834, obsahoval matriku pražské právnické univerzity a první část univerzitního diplomatáře s listinami do roku 1410. Náklad druhého svazku diplomatáře byl zničen za revoluce roku 1848, kdy ho bylo použito při stavbě barikád. Zachránily se pouze tři exempláře, z nichž do roku 1945 zůstal jen jeden neúplný výtisk, který byl uložen v pražském městském archivu a shořel při požáru Staroměstské radnice během květnového povstání. V dochovaném prvním svazku druhého dílu editoři uvedeni nejsou. Poslední, třetí díl *Monument* obsahuje statuta pražské univerzity a byl vydán Antonínem Dittrichem a Antonínem Spirkem roku 1848 (ale bez udání letopočtu). Rejstřík k tomuto dílu zpracoval František Štědrý a byl vydán se značným zpožděním až roku 1932.

Zkratka: **MUPr, MHUP**

Po smrti Václava Vojtíška byla aktofota děkanské knihy artistické fakulty a matriky právnické univerzity předána Archivu Univerzity Karlovy a na univerzitě bylo rozhodnuto, že bude vytvořena faksimilová publikace děkanské knihy. Její přípravy se ujal Karel Beránek, který také napsal doprovodnou studii (v níž měl být obsažen i rejstřík vytvořený Michalem Svatošem). Vydání faksimile však sledovalo především účel reprezentativní publikace (celá pětina výtisků byla opatřena celokoženou vazbou) a doprovodný svazek nikdy nevyšel.¹¹¹

Z celouniverzitních matrik se dochoval pouze zlomek matriky saského národa z let 1373–1375 a 1382–1383. Vydal ho Ferdinand Doelle.¹¹²

V novější době je pozornost věnována spíše vydávání novověkých pramenů (K. Beránek), které se dochovaly úplněji než prameny středověké.

Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis. Monumenta historica Universitatis Pragensis, Edd. Antonín Dittrich, Antonín Spirk, Josef Jungmann, Ladislav Jandera, František Štědrý

Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis

Monumenta historica Universitatis Carolo-Ferdinandae Pragensis, edd. Antonín Dittrich, Antonín Spirk, Josef Jungmann, Ladislav Jandera

111 Pouze částečnou náhradou je příspěvek Karla BERÁNKA: *K pokusu o rekonstrukci rukopisů děkanské knihy filozofické fakulty a právnické matriky pražského vysokého učení světlotiskem*. Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis 31/1, 1991, s. 129–142.

112 DOELLE, Ferdinand: *Ein Fragment der verlorengegangenen Prager Universitätsmatrikel aus dem 14. Jahrhundert*. In: Miscellanea Francesco Ehrle III – Studi e testi 39, Roma 1924, s. 88–102.

I/1,2 Liber decanorum Facultatis Philosophicae Universitatis Pragensis, ab anno Christi 1367. usque ad annum 1585. Edd. Antonius Dittrich, Antonius Spirk, Josephus Jungmann, Ladislaus Jandera. Praga 1830–1832

II/1 Album seu matricula Facultatis juridicae Universitatis Pragensis ab anno Christi 1372 usque ad annum 1418. Codex diplomaticus universitatis eiusdem originem, incrementa, privilegia, jura, beneficia, aliaque fata, tum prospera, tum adversa illustrans. Praga 1834

Monumenta historica Universitatis Pragensis

Monumenta historica Universitatis Pragensis, edd. Antonín Dittrich, Antonín Spirk, František Štědrý

III Statuta Universitatis Pragensis nunc primum publici juris facta. Edd. Antonius Dittrich – Antonius Spirk, Praga s. d.

III Statutorum index. Ed. Fr. Štědrý, Praga 1932

Faksimile:

Liber decanorum facultatis philosophicae Universitatis Pragensis ab anno 1367 usque ad annum 1585 I – Děkanská kniha filosofické fakulty pražské univerzity od roku 1367 do roku 1585 I, edd. Karel Beránek – J. V. Černý – Marie Pravdová. Praha 1983.